

MUZAFFER BUYRUKÇU'NUN *BULANIK RESİMLER VE KAVGA ADLI ÖYKÜ* KİTAPLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Derya ÇOBAN¹

APA: Çoban, D. (2020). Muzaffer Buyrukçu'nun *Bulanık Resimler ve Kavga* adlı öykü kitapları üzerine bir inceleme. *Dünya Dilleri, Edebiyatları ve Çeviri Çalışmaları Dergisi (DEDÇED)*, 1(2), 116-138.

Özet

Muzaffer Buyrukçu, 1950'li yıllarda başladığı yazı hayatında, öykü, roman, günlük, anı, şiir gibi birçok türde eserler vermiş üretken bir yazardır. Türk edebiyatı dünyasında ise daha çok öykücü kimliğiyle tanınmıştır. 2006 senesinde hayata veda edene kadar toplam 21 öykü kitabı kaleme alırken, aynı zamanda vefatının ardından tek öykü barındıran bir kitabı daha yayımlanmıştır. Eserleri, kendi yaşamından derin izler taşımakla birlikte genellikle zor şartlar altında hayat mücadelesi veren insanları aktarır. Zira fakir bir ailenin çocuğu olan ve yaşamı boyunca maddi sıkıntılarla uğraşan Buyrukçu, öykülerinde de orta ve alt katmandaki bireylerin hallerini işlemiştir. Yaşanılan II. Dünya Savaşı sonrasında ülkeye hâkim olan yoksulluğun etkileriyle öykülerini kaleme alırken, aktardığı bireylerin gelir seviyesinin düşük olması da kaçınılmaz olur. Dönemin atmosferine uygun olarak göç olgusunu ve buna bağlı göçmenlerin yaşadıkları zorlukları da işlediği öyküleri mevcuttur. Ayrıca bireyi ön plana alarak, bireylerin yaşadıkları karşısında verdikleri tepkileri ve duygu durumlarını aktarır. Bununla birlikte toplumsal hayatı önemsemiş ve öykülerin arka planına dönemini yansıtan olayları, durumları koyarak yaşamdan kopmayan öyküler meydana getirmiştir. Buyrukçu'nun öykülerinde cinsellik, iç konuşma, düşsel ve fantastik unsurlar ön plandadır. Erkek kadın ilişkileri başta olmak üzere, toplumun kadına olan bakışını, bastırılmaya çalışılan duyguları, bireylerin çeşitli durumlardaki mücadelelerini de öykülerde ön plana çıkan unsurlar arasında sıralayabiliriz. Çalışmamıza Muzaffer Buyrukçu'nun hayatından bahsederek başlanmıştır. Devamında çeşitli ödüller almış olan Bulanık Resimler ve Kavga kitapları tematik açıdan incelenmiş ve Buyrukçu'nun öykülerinde ön plana çıkan unsurlar saptanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muzaffer Buyrukçu, *Bulanık Resimler*, *Kavga*, öykü, inceleme.

A STUDY ON MUZAFFER BUYRUKÇU'S STORY BOOKS *BLURRY PICTURES* AND *THE STRUGGLE*

Abstract

Muzaffer Buyrukçu is a prolific writer who has authored many works in different genres; including short-stories, novels, diaries, memories, poems, through his literary life since

Geliş Tarihi: 22.10.2020

Kabul Tarihi: 20.12.2020

¹ Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı (Namık Kemal Üniv. Ortak) (Edirne, Türkiye), e-posta: derya_coban_97@outlook.com, ORCID ID: 0000-0003-0539-8524

1950's. In the world of Turkish literature, he is mostly known with his identity as a "story writer". While he wrote 21 story books in total until his death in 2006, also there is another book containing a single story published after his death. His works carry deep traces of his own life, although they usually contain people who struggle for life under harsh conditions. Buyrukçu, covers the state of individuals in the middle and lower layers in his stories because he was a child of a poor family and dealing with financial difficulties throughout his life. While writing his stories with the effects of the poverty that prevailed in the country after the Second World War, it is inevitable that the income level of the individuals he narrated is low. In accordance with the atmosphere of the period, there are stories about immigrants and the difficulties experienced by them, that he covers in his works. Also he puts the individuals in the forefront and conveys their reactions and emotional states about what they experienced. In addition, he found social life important and created stories that do not break away from life by putting events and situations that reflect his period. In the stories of Buyrukçu's, sexuality, inner speech and fantastic elements are in the foreground. Especially male-female relations, we can list the society's attitude towards women, the feelings that are tried to be suppressed, and the struggles of individuals in various situations, among the prominent elements in the stories. We will start our work by talking about the life of Muzaffer Buyrukçu. Next, we'll examine "Bulanık Resimler" and "Kavga" then touch on the themes that come to the foreground of Buyrukçu's stories.

Keywords: Muzaffer Buyrukçu, Blurry Pictures, The Struggle, story, investigation.

1. Giriş

1950'li yıllarda çok partili hayata geçiş ile birlikte Türkiye'nin birçok sahada değişim yaşamaya başladığı görülür. Yaşanan siyasal ve toplumsal değişimler, bu saha içerisinde kısıtlı kalmayarak, diğer bütün alanlarda varlığını hissettirir. Bu duruma paralel olarak edebiyat sahasında da hareketlilik göze çarpar. Batılı yazar ve akımların etkisinde meydana gelen bir değişim mevcuttur. Geleneğin getirdiği öykü anlayışının yanı sıra bireyin iç dünyasına dönük öykücülük anlayışının da merkezleşmeye başladığını gözlemleriz. Akabinde taşrayı öne çıkaran, toplumsal sorunları merkeze alan birçok öykücü de varlığını devam ettirmektedir.

Bu yıllarda öyküleri yayımlanmaya başlayan isimlerden biri de Muzaffer Buyrukçu'dur. Öykülerinde bireyin yaşamında karşılaştığı durumlar karşısındaki duygularını, davranışlarını geniş açılardan işlemektedir. Buyrukçu'nun öykülerinde toplumsal sorunlar yer almakla birlikte, bu sorunlar üzerinde ısrarla durmaz. Merkeze aldığı bireylerin iç dünyalarına eğilir, fakat doğrudan bireyin ruhuna odaklanıp kalmaz. Daha ziyade bireyin toplumdaki yerini, yaşadığı değişimleri, düşüncelerini aktarır. Bu doğrultuda anlatılarında cinsellik unsuru vazgeçilmez bir yer alır. Çoğunlukla da ekonomik açıdan sorunlar yaşayan kentli bireylerin karşılaştıkları çeşitli zorlukları aksettirmeye odaklanır.

2. Muzaffer Buyrukçu'nun hayatı ve sanatı

Cumhuriyet döneminin önemli öykücülerinden olan Muzaffer Buyrukçu, 1 Şubat 1930 yılında Niğde'ye bağlı Fertek köyünde, Arnavut göçmeni bir ailenin ilk çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Babası Ahmet Bey, annesi ise Saadet Hanım'dır. Buyrukçu ailesi, devletin mübadele ile gelen göçmenlere sağladığı imkânlardan yararlanır ve devlet aileye toprak verir. Ancak köy halkıyla aralarında çıkan anlaşmazlıklardan dolayı aile Muzaffer Buyrukçu henüz bir yaşındayken Yalova'nın Kuru Köy'üne taşınırlar. Burada hayata tutunmaya çalışan ailenin bir zaman sonra tekrar şehir değiştirmeleri gerekir. Böylelikle ailenin yoksullukla geçen hayatın büyük kısmını göçler şekillendirir (Lekesiz, 1999: 139).

Muzaffer Buyrukçu, öğrenim hayatına Kuru Köy İlkokulunda başlar. Zaten yoksulluk içerisinde geçen hayatına ilkokul yıllarında İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması da eklenir. İçerisinde buldukları zor şartlar Buyrukçu'nun hayatla mücadeleye çok erken yaşta başlamasına neden olur (Kaya, 2012: 5). İstanbul'a geldikten sonra ise, Yenikapı Ortaokulu'na başlamadan evvel Bursa'da askeri okul sınavlarına giren Buyrukçu, sağlık muayenesinden geçemediği için okula alınmaz. Daha sonra Sultanahmet Sanat Okulu'na girmek istediye de şartlar el vermediğinden bu isteğine de ulaşamaz. Ortaokulu tamamladıktan sonra liseye kayıt yaptırsa da öğrenim hayatına devam edemez ve liseden ayrılarak farklı işlerde çalışıp hayatını kazanmaya çabalar. Eğitim hayatına ne yazık ki maddi meseleler yüzünden istediği gibi yön veremeyen Muzaffer Buyrukçu, erken yaşta hayat mücadelesine atılmak zorunda kalır (Öksüz, 2019: 5).

Yaşadığı zorluklar nedeniyle çalışma hayatına hızlı bir giriş yapan Buyrukçu, bir süre sonra kalemi eline alıp yazmaya başlar. İlk başlarda şiir alanında kalem oynatırken bu alanda başarılı olmadığını düşünür ve öykü türüne geçiş yapar: “ 1945 yılında *'İstikbalin Sesi'*, 1947 yılında *'Kalplerin Feryadı'* adlı şiir kitaplarını çıkarmıştır. 1953'ten sonra gerçek yazın nedir bilmiş, kenar mahalle insanların öykülerini yazmaya başlamıştır.” (Akbal, 1986: 2).

Zorluklarla örülü bir hayat süren Muzaffer Buyrukçu, yaşamının sonlarına doğru akciğer yetmezliği ile mücadele eder. Birkaç defa bu hastalık sebebiyle hastaneye yatan ve daha sonra taburcu edilen yazar, 26 Ağustos 2006 günü Gaziosmanpaşa'daki evinde ölü bulunur. Yazarın ölümü bir hayli dramatiktir ve cesedine ölümünden beş gün sonra ulaşılmıştır. Akabinde cenazesine sahip çıkan kimse de olmamıştır. Buyrukçu'nun mezarı Zincirlikuyu Mezarlığı'ndadır (Öksüz, 2019: 7).

Muzaffer Buyrukçu, 1940'lı yıllardan itibaren *Son Telgraf* gazetesinde çalışmaya başlar ve yazı hayatının içinde aktif olarak yer alır. Burada çalıştığı zaman diliminde edebiyat dünyası ile yakından alakadar olmuş, edebiyata olan ilgisi ve hevesi de artmıştır.

İlk olarak şiir sahasında kendisini göstermeye çalışan Buyrukçu, bu alanda yetersiz olduğunu fark eder ve öykü türünde eserler kaleme almaya başlar. 1953 yılından itibaren tamamen öyküye yönelen ve üst üste öykü kitapları çıkarmaya başlayan Muzaffer Buyrukçu, birçok ödülün de sahibi olmuştur. Öyküleri yabancı dillere de çevrilen Muzaffer Buyrukçu'nun almış olduğu ödülleri Behçet

Necatigil şu şekilde sıralar: “*Korkunun Parmakları* ile 1959 Dost Dergisi Birincisi; *Kuyularda* ile 1963 Otağ Dergisi En Beğenilen Öykücü’sü olarak seçilir. *Bulanık Resimler* Türk Dil Kurumu Hikâye Ödülü’nü (1962), *Kavga* Sait Faik Hikâye Armağanı’nı (1968), *Yüzün Yarısı Gece* ile 1994 Yunus Nadi Öykü Armağanı’nı ve 1994 Haldun Taner Ödülü kazanır” (Necatigil, 2016: 113).

Muzaffer Buyrukçu, ilk öykülerinden itibaren bireyi ve yaşamın birey üzerindeki bunaltıcı etkilerini anlatmayı benimsemiş ve bu tutumundan hiç uzaklaşmamıştır. Onun öykü yolculuğundaki temel unsur, bu sebeple insandır.

Buyrukçu, hikâye ve romanlarının konularında, kendi hayatından kesitlere yer verdiği gibi sokakta her daim karşımıza çıkan sıradan insanları da yansıtmıştır. Bilhassa orta sınıf insanlarını doğal bir gözlem kabiliyetiyle, ayrıntılı olarak işlemiştir. Onun eserlerindeki muhtevalara dair, sanat dünyasının önemli isimlerinden Selim İleri (1975: 18) şu yorumlarda bulunmuştur: “*Küçük memur dünyasının tekdüze, bunaltıcı özelliklerini, yumuşak, esnek, yalın bir dille işliyor. Ayrıca çalışan insanların, ekmeğini güç kazananların kendi aralarındaki çekişmelerine eğilişiyle de ilginç bir anlatım sergiliyor.*”

Buyrukçu’nun öykücülüğünü Feridun Andaç (2004: 8) ise şu şekilde tanımlar: “*Muzaffer Buyrukçu, ‘1950 Kuşağı’ öykücülüğümüzden farklı bir damarı oluşturur. Yazdığı öyküleriyle getirdiği dünyanın gerçekliğine baktığımızda, kentnin küçük insanının yaşamsal var oluşunun izlerini gözlemleriz hemen.*”

Sonuç olarak Muzaffer Buyrukçu’nun; eserlerinde insanı ve insana dair meseleleri merkeze oturttüğünü, bunu yaparken de gerçekliğe dayanan gözlemlerini edebî bir dille yansıtılabildiğini söylememiz mümkündür (Öksüz, 2019: 12). Çeşitli alanlarda kaleme aldığı yazıları ile adından söz ettiren Buyrukçu’nun öykülerinin yanı sıra günlük türündeki eserleri de önem arz etmektedir.

3. Metinlerin tahlilleri

3.1. Olay örgüleri

Edebiyatımızda yazdığı öyküler ile adından söz ettiren Buyrukçu’nun söz konusu eserlerindeki olay örgülerini aktarmadan önce vaka ve olay örgüsüne dair genel bir bilgi verilecektir. Şerif Aktaş (2000: 46) vakayı “*Herhangi bir alâka ile bir arada bulunan veya birbirleriyle ilgilenmek mecburiyetinde kalan fertlerden en az ikisinin karşılıklı münasebetlerinin tezâhürü*” şeklinde tanımlar.

Mehmet Tekin (2011: 62) ise şu şekilde tanımlar: “*Vaka, esas karakteri itibariyle ‘taklit’ ve ‘yansıtma’ eylemleriyle biçimlenen anlatıma dayalı türlerin (masal, hikâye, roman gibi türlerin) vazgeçilmez elemanıdır. Bu vazgeçilmezlik anlatıma dayalı türlerin içindeki en temel unsur oluşundan gelmektedir. Çünkü anlatmak için bir vaka gerektiği gerçeği ortadadır.*”

Muzaffer Buyrukçu’nun öykülerinde ise vaka sıradanı anlatır. Bireysel yaşamında zorluklar çeken yazar, öykülerinde de cefa çeken, hayat şartları ile mücadele etmek zorunda kalan insanı anlatmayı kendine vazife bilir. Dolayısıyla bu durum onun edebî üslubunu da şekillendirir. Ele alacağımız iki öyküde de vaka, Buyrukçu’nun genel külliyatı ile paralellik taşır. Aynı kurumda çalışan

memurların gündelik hayatları, göçmen bir ailenin yaşadığı zorluklar, aile içi verilen mücadeleler, eşler arası yaşanan sıkıntılar, geçim zorlukları...

3.1.1. *Bulanık Resimler*

“*Bulanık Resimler*” Muzaffer Buyrukçu’nun yayımlanan dördüncü kitabıdır. İlk baskısı 1961 yılında Düşün Yayınevi tarafından yapılır. 1962 yılında ise Türk Dil Kurumu Öykü Ödülü’ne layık görülmüştür. Eser içerisinde, memurların iç dünyalarına eğilen ve birbirleri ile bağlantılı olan öyküler yer almaktadır. Bunlar sırasıyla şu başlıkları taşır: *Bulanık Resimler*, *Ayrılık Arıları*, *Düşlerdeki Lambalar*, *Sel Suları Gibi*, *Kırık Cam Parçaları*, *Şarkılardan Yapılmış Döşekler*, *Dopdolu Sevinçlerle*, *Kıpkırmızı Aşk Atları*, *Masalların Dehşet Köşeleri*, *Yaşayan Ölü*.

Birbirinden farklı başlıklarla işlenen öykülerin, temelde bir bütünlük oluşturduğunu görürüz. İlk öyküde karşımıza çıkan kişiler, mekânlar ve sorunlar eserdeki bütün öykülerle ortaklık arz eder. Her öykü, bir öncekinin devamı şeklinde okura aktarılmıştır. Temaların ve kişilerin ortaklığına dayanarak okurların kimi zaman ‘roman’ türü olarak nitelendirmesine rağmen, yazarında belirttiği gibi her biri ayrı birer öyküdür.

Memurların hayatlarını konu edinen bu eserde, ilk öykü olarak *Bulanık Resimler* yer alır. Bu öykü, aynı zamanda bütünlük oluşturan eserde giriş öykü olarak yer alır. Bu öyküde Hüseyin ve Esmâ kişilerinin merkezde işlendikleri görülür. Öykü, memurların odaya gelip aralarında konuşması ile başlar. Daha sonra odacı Esmâ, hasta olan çocuğunu doktora gösterebilmek için memur olan Hüseyin’den yardım ister. İkili, Şef’ten izin aldıktan sonra hasta çocuğu doktora götürürlür. Hüseyin’in, yaşadığı hayata karşı memnuniyetsizliği ile ön plana çıkarken, çevresinde yer alan kadınların ona karşı ilgi gösterdiklerini de görürüz. Bunlardan en ileri giden kişi Esmâ olur. Öykünün sonunda ise yağmurlu bir günde Hüseyin ve memur Türkan, sinemada gizlice buluşmak üzere daireden çıkarlar.

İlk öykünün devamı niteliğinde yer alan ikinci öykü ise ilk öykünün kaldığı yerden devam eder. Türkan ve Hüseyin tam sinemaya gidecekleri sırada Türkan’ın teyzekızı ile karşılaşır ve randevuları mecburen iptal olur. Bundan dolayı ertesi gün Hüseyin, Türkan’a karşı biraz kırgındır. Bilhassa bu kısımda evli olan Hüseyin’in, önceki ilişkilerinden üniversiteli genç sevgilisi Ayla’ya karşı olan duyguları ön plana getirilir. Onu kaybetmekten duyduğu büyük korku yansıtılır. Ayrıca memurlardan biri olan Veli’nin, izin yüzünden müdürle olan tartışması öykünün büyük kısmını kaplar. Öykü yine Hüseyin ve Türkan’ın akşam buluşmak için plan yapması ile son bulur.

Üçüncü öyküye, ikinci öykünün sonunda yer alan buluşmanın gerçekleşip gerçekleşmediğine dair bir bilgi aktarılmadan memur odası yansıtılarak başlanır. Burada Melahat ve Türkan arasında yaşanan tartışma merkeze alınmıştır. Bu tartışmaya dâhil olan Selami Bey, kavgayı daha da hiddetlendirir. Hatta ağır ithamlarda bulunan Selami Bey’i müfettişe şikâyet ederler. Bu sırada korkudan söylediklerini kabul etmeyen Selami Bey ile Hüseyin arasında da ayrı bir gerilim havası oluşur. Müfettişin yanına gittikleri sahne ile de öykü son bulur.

Bir sonraki öyküde bu tartışmanın sonucuna dair herhangi bir açıklama, ipucu yer almaz. Burada Hüseyin'in memur arkadaşlarından Melahat, Türkan ve odacı Esmâ ile olan yakınlaşmaları ve onlara karşı düşünceleri detaylandırılmıştır. Ayrıca Hüseyin'in, kefil olduğu Mustafa yüzünden başının derde girmesi okura aktarılmıştır.

Her öyküde memurlardan farklı kişilerin yaşamlarına dair detaylandırmalar söz konusudur. Kitapta beşinci başlık altında ise Selami Bey'in yaşama bakışı, hayalleri, düşleri aktarılır. Onun kurduğu düş oyununa memurların hepsi dâhil olur. Birlikte kısa dair hayaller kurarlar. Bütün öykü boyunca memur odasında kurulan bu hayaller aktarılır.

Bir sonraki öyküde de memurlardan Hayriye'nin, abisi ile olan atışmaları merkeze alınır. Aile içerisinde yaşadıklarını memur arkadaşlarına anlatan Hayriye, bilhassa bayan memurların söylediği öğütleri dikkate alır. Bu sırada Hüseyin ve Esmâ'nın arasındaki ilişki ilerlemiştir. Aynı zamanda Hüseyin, diğer memur bayanlara da ilgi göstermeye devam eder.

Kitabın yedinci öyküsü olarak yer alan kısımda ise memurların yine kış hayalleri kurarken bilinçaltılarında yatan özelliklerin okura aktarıldığı sahneler görülür. Aynı oda içerisinde çalışan memurların hepsi kurulan hayallere dâhil olmaya çalışır. Bu sırada içeri Esmâ girer ve onun parmağının yaralı olduğunu gören Hüseyin, büyük bir özenle Esmâ'yı doktora götürür. Daha sonra yakınlaşmalarının aktarıldığı bu kısımda Hüseyin'in, Esmâ'ya çocuklarına sahip çıkması için söylediği öğütler ile öykü son bulur.

Bir sonraki öyküde de Hüseyin'in Melahat ile sözleşmesi ele alınır. Burada Melahat, Hüseyin'i çok ister, fakat geçmişinde yaşadıklarından dolayı kendine yakıştıramaz. Dolayısıyla buluşma saatinde gelmeyen Melahat'a, Hüseyin kırılır. Bu kırgınlığını da memur odasında iken her sohbet anında bulunduğu ilk fırsatla Melahat'a ima eder. Bu öyküde ilk başlardaki gibi Hüseyin'in aynı ayna birden fazla kadına olan ilgisi aktarılır. Sonlarda da Hüseyin'in Türkan ile sinemaya gitmek üzere sözleşmeleri ile son bulur.

Kitabın dokuzuncu öyküsünde ise bir öncekinde beliren Hüseyin ve Melahat yakınlaşması daha da artmıştır. Ayrıca bu kısımda Hüseyin'in fikirlerinden dolayı tartaklanan ve hafızasını kaybeden dayısına yaptığı ziyaret aksettirilmiştir. Bu iki ayrı durum ile Hüseyin'in düşünceleri, kişiliği detaylandırılmıştır. Son olarak da Hüseyin ve Melahat tekrar gizli bir randevu ayarlarlar.

Kitabın son öyküsünde ise Hüseyin ve Melahat arasındaki ilişki bir hayli ilerlemiştir. Hüseyin bugüne kadar istediği her kadınla birlikte olurken bir türlü Melahat ile olamamıştır. Fakat kitabın tamamında Hüseyin'e olan ilgisi belirgin olan Melahat, en sonunda kendini tutamaz ve birlikte olurlar. Aynı zamanda bütün öykülerde Hüseyin başka başka vücutları istese de, temelde üniversiteli genç aşığı Ayla'yı arzuladığını alt duygu olarak görürüz.

3.1.2. *Kavga*

Muzaffer Buyrukçu'nun önemli eserleri arasında yer alan bu eserin birinci baskısı 1967 yılında yapılmıştır. Yayınlandığı sene ses getiren eserler arasında bulunan *Kavga*, 1968 yılında Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanmıştır.

Göçmen bir ailenin yaşamını aktaran bu eserde yer alan öykülerin müstakil başlıkları yer almazken, bu durum sayılarla karşılanmıştır. Birbirleri ile bağlantısı bulunan bu öykülerde, ilk baskı ile ikinci baskı da öykü sayısında farklılıklar yer alır. Genişletilmiş olan ikinci baskıda daha fazla öykü yer alır. Bu eser Buyrukçu'nun *Bulanık Resimler* kitabı biçimsel açıdan benzerlik taşır. Her iki kitapta da yer alan öykülerin bütünlük oluştururcasına işlendiğini görmekteyiz. Zira baştan sona şahıs kadrosunun ortak olması, tek bir aile yaşamının aktarılması bu düşünceyi destekler niteliktedir.

Merkeze alınan göçmen bir ailenin kendi içindeki mücadeleleri, küçük umutları, isyanları, hayal kırıklıkları aktarılır. On öyküden oluşan eser, Balkanlardan Türkiye'ye Cumhuriyet kurulduktan sonra gelen ve İstanbul'a yerleşen ailenin yaşam öyküsü niteliğindedir

Kalabalık bir aile olarak karşımıza çıkan bu ailede, Baba ve Ana'nın çocukları ile birlikte oturup, Baba'nın erkek kardeşinden gelen mektubu okumaları ile öykü başlar. Bu sırada en büyük çocuk olan Naci, kavga etmekte olan küçük kardeşi Mehmet ve eniştesi Bayram ile konuşur. Mektubu okuma yazması olan Nuran okumaktadır. Kardeşlerin en küçüğü ve ağabeyi Naci'yi çok seven Sevim, annesine yardım eder.

Bu sırada Bayram'ın eşi hastanede doğumdadır. Eğer erkek evladı olursa Mehmet'e ayakkabı hediye edeceğini söyler. Heyecanlanan erkekler dayanamazlar ve Aksaray'a giderek hastaneye telefon ederler. Aldıkları habere göre Bayram'ın erkek çocuğu olmuştur ve sevincinden cimri Bayram'ın eli açılır, herkese hediye alırlar. Aldıkları ile eve dönerler ve hep birlikte keyifli bir yemek yerler.

Öykünün gelişimde, Ana'nın çocuklarını hangi zorlu koşullar altında doğurduğunu anlattığı kısım karşımıza çıkar. Kendine özgü üslubu ile çevresindekilere bunları aktarırken eve hasta olarak Mehmet gelir. Hemen yatağa girip dinlenen Mehmet'e önce çevresindekiler pek inanmaz. Bu sırada Dayı, eve bir radyo ile gelir. Mehmet'in dinleniyor olmasına saygıda duymayan ev ahalisinde, bir tek Ana çocuğunu düşünür. Daha sonra kızlar radyoda çalan parça eşliğinde dans ederler. Bu duruma sinirlenen Mehmet, bir gün Bayram'dan yaptığı bu terbiyesizliğin hesabını soracağını söyler.

Oldukça renkli olan bu mahallede komşulardan Seta ve annesi, göçmen aileyi ziyarete gelirler. Seta aynı zamanda Naci'yi sever ve Naci'de bu kızın sevgisine karşılık verir. Meraklı olan genç kızlar Seta'yı ayrı bir odaya götürüp ağabeyleri ile olan ilişkilerinin hikâyesini anlatmaya zorlarlar.

Bir başka gün Bayram göz ağrısıyla eve gelir. Bayram'ın birçok davranışından rahatsız olan Naci, buradan hareketle Türkiye'yle Avrupa'yı kıyaslar. Ailenin okumuş bireyi olarak en düzgün cümleleri Naci kurar iken geri kalanlar geldikleri yörenin özelliklerini konuşmalarında barındırırlar.

Herkesin gözünün üstünde olan Naci, ilerleyen anlatımlar ile aslında tek bir kişiyi sevmediğini gösterir. O, birçok kadın ile birlikte ve hepsi aynı mahallede oturuyorken gerçekleri anlamazlar.

Kendi ailesi ise bu durumların farkındadır, hatta babası oğluna nasihat verirken bu durumu desteklercesine birtakım cümleler kurar.

Evlerinde yaşayan Dayı, Naci ve kardeşlerine babası Yunus Bey'in büyüklüğünden, zenginliğinden bahseder. Göçmen olarak İstanbul'a gelmek zorunda kalmadan önce kendi coğrafyalarının en zengin ailelerden olduklarını bilhassa belirtir. Bu sırada çocuklar ise kendi aralarında kavga halindedir. İçinde yaşadıkları evin harap halinden dolayı değiştirmeleri gerektiğini belirtirken, Naci ve babası değiştirmemek için diretirler. Bu durum öykülerin genelinde aile fertlerinin ara ara gerilmelerine neden olur.

Merkeze alınıp aktarılan bu göçmen ailenin yanı sıra mahallede yer alan diğer çiftlerin de yaşamları, öykülerde yerini bulur. Bu ailelerden birçoğunda Naci'nin sevgilisi vardır. Naci çevresinde yer alan her güzel kadına ilgi duyar ve birlikte olmak için gayret gösterir. Bir gün Naci hasta olur ve evdeki herkes onun iyileşmesi için seferber olur. Hatta komşu kadınlar dahi halini hatırlar sorarlar, bilhassa Seta iyileşmesi için yanında bulunur.

Bundan sonra Naci ve Seta arasında yaşanan kavga öyküde uzun uzun aksettirilir. Seta kendini affettirmek için aklına gelen her yolu dener ve sonunda istediğine ulaşır. İlerleyen zamanlarda da Naci, birlikte olduğu diğer bir kadın olan Naciye ile aralarındaki ilişki düzeyini iletir. Onun yanındayken de Seta'yı, Hafize'yi hatırlamaz. Çünkü Naci için önemli olan, duygularına teslim olmak üzere yan yanında koşulsuz olarak bulunan ve onu teselli edendir.

Son öyküde ise ön plana çıkarılan en küçük kardeş Osman olur. Ailenin yanında olmayan Osman gittiği yerden yakın zamanda dönecektir. Bundan dolayı sevinçli olan aile bireyleri, Osman'ın çeşitli anılarını hatırlayarak eğlenceli zamanlar geçirirler.

3.2. Kişiler

Bir edebî metni oluşturan önemli unsurlardan bir diğeri kişilerdir. Olayların aktarımında beliren kişiler, genellikle ana karakterin etrafında anlatımın gerçekleşmesi ile önem kazanır. Öyküde yer alan diğer kişiler ise çoğunlukla ya ana karaktere yardımcı olurlar ya da olayların aktarımında geri kalan görevi üstlenirler.

Muzaffer Buyrukçu'nun öykülerinde yer alan kişiler, daha çok toplumun alt katmanında yer alan, sıradan kişilerdir. Bu kişilerin en büyük özelliği ise hem maddi hem manevi açıdan büyük bir yoksunluk içinde olmalarıdır.

3.2.1. Bulanık Resimler

Buyrukçu, ödül alan bu eserinde, baştan sona memurların yaşamlarına dair parçalar okura sunmuştur. Yoğunlaştığı karakterlerin fiziksel, düşsel yapılarına dair bolca detaylandırma yaparak, kendi has bir üslupla derdini okura aktarır. Eserde farklı başlıklar altında on öykü yer almakla birlikte, hepsinde ortak bir tema işlenmiştir. Dolayısıyla aynı şahıs kadrosu etrafında şekillenen anlatımın kişileri de, farklı öykülerde yaşanan olaylar çerçevesinde betimlenmiştir.

Öykünün başkışisi Hüseyin, çevresinde yer alan bütün kadınlardan ilgi gören bir memurdur. Diğer kişiler ise odacı Esmâ, memur Türkan, Melahat, Hayriye, Veli, Selami Bey, Ayla ve Şef'tir. Kitap içerisinde her kişinin tasviri yapılarak, kişinin hayalleri ve düşünceleri okura aktarılmaya çalışılmıştır.

Başkışi olan Hüseyin evlidir, fakat evliliğinde hiç memnun olamadığı her fırsatta okura aktarılır. Birçok kadınla birlikte olan Hüseyin'in, akli hep üniversiteli genç sevgilisi Ayla'dadır. Aynı zamanda, çalıştığı kurumdaki bayan arkadaşlarını da arzular. Hatta odacı Esmâ ile birlikte olur.

Hüseyin'in çevresinde bulunan kadınlar, eşi ile olan mutsuz birlikteliğini neden bitirmediğini her fırsatta sorarlar. Hüseyin ise bu sorulara karşılık olarak maddi sebepleri öne sürer: “*Ben küçük bir memurum, boşanırsam maaşımın yarısı nafakaya gidecek. Evin sahibi o. Neden bile bile o kadınla evlendin? Para için. Babana bir dükkân açtılar, kardeşlerimi işe yerleştirdiler...kurtardılar aileyi. Ama seni kurban ettiler, sattılar değil mi? Evet, ben bir kurbanım! Başkalarını kurtarıırken kendini feda eden biri.*”(Bulanık Resimler, s. 53) Ayla ile birlikteyken evliliğini bitirememesi nedeni olarak bunları ile süren Hüseyin, eşi ile olan ilişkisini şu şekilde tanımlar ve kendi vicdanını rahatlamaya çalışır: “*Karım sakat benim, hasta, aptal!... Karım işkence, öğreniyorum ondan. Bir çatı altındayız ama ayrıyız. Yatağıma almıyorum onu. Çocuk ilk günlerin ürünü. Dışardaki dünyada yaşıyorum ben, meyhanelerde, tiyatrolarda, eğlence yerlerinde, sızuncaya kadar içiyorum, sokak kadınları ile düşüp kalkıyorum.*”(Bulanık Resimler, s. 53)

Her daim içinde bulunduğu hayattan şikâyetini dile getirir Hüseyin. Hep mutsuz olduğunu, kötü bir yaşam sürdürdüğünü öne sürer: “*Ne olacak? Hiçbir istediğimiz gerçekleşmiyor, hepimiz sıkıntılıyız, hepimiz umutsuzuz.*’ dedi Hüseyin.”(Bulanık Resimler, s.58) Adeta dilinin pelesengi olan bu durum, aslında onun kişiliğinin bir dış vurumdur. Yaptıklarından dolayı kendisini suçlamamak için iyi bir hayat yaşamadığını, davranışlarının nedeninin de bu olduğunu görürüz.

Hatta her kadını birbirlerinden habersiz bir şekilde elde etmesi de onun en büyük kişilik özelliğidir. Birlikte olduğu kadınlardan bilhassa ilişkilerinin duyulmaması için özen ister, kendisi de bu konuda her daim tetiktedir ve davranışlarını kontrol eder.

Bütün öykülerde yer alan Hüseyin kişisini, birlikte olduğu kadınlar da farklı açılardan tasvir ederler. Çoğunlukla cesur, güzel ve dikkatli konuşan birisi olarak nitelerler. Aynı zamanda meziyetlerini dile getirmekten, olaylara atılmaktan hiçbir zaman çekinmez. Bu duruma örnek olarak Selami Bey ile Melahat arasında yaşanan tartışmada kişilik özelliklerinin ironisi yapılır gibi şu cümleleri söylediğini görmekteyiz: “*Yalancı şahitlik yapmamı mı istiyorsun? O işi beceremem ben, karakterime, insanlığıma, ahlakıma ihanet edemem.*”(Bulanık Resimler, s.85) Bulduğu her fırsatta adaletli olduğunu, ahlakın üstün olduğunu belirten Hüseyin'in, eşini birden fazla kadın ile aldatması da eserde yer alan en büyük ironilerdendir.

Yaşadığı hayata karşı öfkesiyle ön planda yer alan Hüseyin'in, kadınlar tarafından methedildiği özellikler dışında herhangi bir betimlemesine yer verilmemiştir. Daha çok olaylara dâhil

olan, düşüncelerini korkmadan ifade eden, aynı zamanda herkesin hakkını hukukunu gözeten bir karakter olarak çizilir. Yaşadığı kötü evliliğe bir tepki olarak, çevresinde yer alan bütün kadınlara ilgisi en üst seviyededir. Hep bir yasak aşk yaşar ve öykünün sonuna kadar isteyip de elde edemediği hiçbir kadın profili kalmaz.

Hüseyin'e yaşadığı hayattan keyif alınması gerektiği söylendiğinde o, aslında pek de mutlu bir yaşama sahip olmadığını hep dile getirir: *“Doğru, dışarıdan bakana göre her şeyim tamam ama işte ben o tamam görünenin ortasında fokurdayan cehennemde o kadınla yaşadığım için üzülüyorum.”*(*Bulanık Resimler, s.26*) Ayrıca yaşanan hayat içerisinde kötü giden her şeyin müsebbibi olarak fakirliği, yoksulluğu görür: *“Bütün dertlerin anası yoksulluktur, istediklerini yapamamaktır, eksik yaşamaktır.”*(*Bulanık Resimler, s. 34*)

Öykülerde yer alan kişilerden biri de yaşadığı aşk ile olaylara dâhil olan odacı Esmadır. Giriş öykü olarak nitelendirebileceğimiz ilk öyküde hemen Esmanın tasviri ile karşılaşırız ve onun yaşamının önemli detayları okura en başta verilmiş olunur: *“Yirmi beş yaşlarında, kısa boylu, oval yüzlü, dolgun göğüslü, ince belli, ince belin çekiciliğini ortaya koyan yuvarlak kalçalı sağlam bir kadındı. İki yıl önce Safranbolu yöresinden ‘ailecek’ İstanbul’a göçmüşler, Perşembepazarı’ndaki eski, ahşap evlerden birinin, bir buçuk odasına yerleşmişlerdi. Bir inşaatta çalışırken üçüncü kattan düşen kocasının on bir aydan beri belden aşağısı tutmuyordu. Bir süre evlerde günü birliğine iş tutmuş, sonra da müdürlüğe kapılanmıştı. Sessiz, saygılı, az konuşan, verilen görevi işten atılma kaygısıyla eksiksiz yerine getirmeye çabalayan biriydi.”*(*Bulanık Resimler, s. 5*)

Cahil bir kadın olarak yansıtılan Esmadır, dini açıdan da yaşadıklarının kaderi olduğunu düşünür ve asla isyan etmeyi düşünmez. Yaşadığı bütün zorlukları, bu bilinçle görmezden gelir ve bir şekilde yaşama tutunur: *“Kaderim böyleymiş ana, bana muhtaç insanları koyup gidemem. Günahattan korkarım ana, cehennemde yanmak istemem...”* (*Bulanık Resimler, s. 17*)

Olayın içinde gizli aşk yaşayan bir kadın olarak okura aktarılan Esmadır, zor bir yaşama sahiptir. Her daim elinden gelenin en iyisini yaparak, kimseye karşı gelmeden kendini Hüseyin'e adayan bir profil çizer. Hüseyin'in ona birkaç kez yardım etmesi Esmada, kendisini her şeyiyle ona adama noktasına vardırır. Her daim minnettar olduğu adam için, kadınlığının kapılarını sonuna kadar açar. Bilhassa yaşananların gizli olarak gerçekleşmesini isteyen Hüseyin'e asla karşı gelmez. Onun için Hüseyin'in sözü, herkesinkinden üstündür. Sevdasını küçük bir çocuk gibi yaşar. Hüseyin'i görmek dünyalara bedeldir ve onu göreceği tek bir an için yapamayacağı şey yoktur.

Öykülerde, Hüseyin'in kendisine davranışlarından dolayı mahcup bir kişilik sergileyen Esmadır, üslubundaki farklılık ile de dikkat çeker. Onun, konuşma tarzından dolayı sürekli uyarılması ve memurların, Esmanın konuşmasına dair kendi aralarında yaptıkları yorumlar dönemin tartışılan konularında biridir. Bilhassa konuşmalarında hep cümlelerini yarım bırakması dikkat çekicidir: *“... Esmanın utanç kırmızısı ile kaplı genç yanakları gerildi ve sevinçle gülümsemeye başladı. ‘Allah razı olsun, Allah tuttuğunu- ‘ dedi.”*(*Bulanık Resimler, s. 37*)

Öyküde yer alan kişilerden bir diğeri de, daha ziyade adı anılarak varlığından söz edilen kişi Ayla'dır. Ayla, Hüseyin'in gizli aşkı olarak belirirken, üniversiteli ve genç olduğu bilgisi de verilir. Güzelliği Hüseyin tarafından okura aktarılır. Ayla, Hüseyin'in evli ve mutsuz olduğunu öğrendikten sonra yaşadığı yasak aşkı devam ettirmez ve 'çocuğunu bırakma' demesi dikkat çekicidir. Hüseyin'in Ayla'yı hayal ettiği zamanlar dışında, belirgin bir şekilde okur karşısına çıkarılmaz.

Öykü içinde yer alan bir diğerkadın ise, ilginç bir yapıda çizilen Melahat'tır. Ailesine kol kanat girmesi ile okura aktarılırken mizacındaki sert tavır her an hissedilir. Öyküde yer alan kadın karakterlerinden, Hüseyin'e karşı mesafesini en fazla korumaya çalışan kişidir. En sonunda dayanamayıp Hüseyin ile birlikte olsa da, bu tutucu tavrını en uzun süre koruyabilen odur. Çevresinde yer alan memur arkadaşlarının, onun geçmişindeki erkekler hakkında gerçekleri öğrenmemesi için elinden geleni yapar. Hatta Hüseyin'e karşı ilgisi olmasına rağmen, ilgisizmiş gibi davranarak onu geri plana çeken belki de bu düşüncesidir. Aynı zamanda memur arkadaşlarından Türkan ile sık sık karşı karşıya gelir. Zira ikisinin de Hüseyin'e karşı ilgisi vardır ve Hüseyin'i birbirlerine kaptırmak istemezler.

Öyküde yer alan diğerkisi ise Türkan'dır. Onun Hüseyin ile olan yasak aşkı, olayların içerisinde öne çıkarılır. Bilhassa Hüseyin'e karşı olan derin zaafı Türkan'ı Melahat ile karşı karşıya getirir. Öyküdeki kadınlardan Esmail ile birlikte duygularına en hızlı kapılan kadın karakterlerdendir. Öykü boyunca Hüseyin'e olan büyük tutkusu ile ön plana çıkarılır.

Öyküde farklı bir kişilik sergileyen karakterlerden biri de Hayriye'dir. Oldukça değişik bir aile içinde bulunan Hayriye, en çok abisinin yurt dışında eğitim almasıyla övünerek öyküde yer alır. Erkeklerle ciddi ilişkileri olmayan Hayriye'nin, diğerk memur arkadaşlarının tesiri altında olduğu belirtilir. Aynı zamanda insanların dili doğru ya da yanlış kullanmalarına takıntılı olduğunu görürüz. Onun için cahil insanların konuşmaması gerekir, zira yanlış telaffuzlandırmalar yapmaktadırlar.

Bir diğerköyü kişisi ise renkli bir karakter olarak çizilen Şef'tir. Genellikle eğlence yanı ağır basan, her daim işin mizah tarafında olan fakat işini aksatmayan birisidir. En önemli özelliklerinde biri ise dilinden eksik etmediği şarkılardır. İçinde bulunduğu durum fark etmeksizin mırıldandığı ezgiler vardır. Bu onun en belirgin kişilik özelliklerindedir. Birçok olayın içinde yer alan Şef'in, hayal kurdukları sahnede en etkin isim olarak belirlediğini görmekteyiz. Onun için hayal kurmak ve bunların bir gün gerçekleşeceğini ummak en büyük mutluluk kaynağıdır. Öykü içinde tasviri ise şu şekilde yapılmıştır: *"Şef güldü, gülüşü beyaz, düzgün dişlerini ışıldattı. Uzun boylu, atletik yapılı, kıvrırcığa yakın dalgalı kızıl saçlı, yeşil gözlü, yakışıklıydı, hatta bir erkek güzeliydi. Eski, soylu, varlıklı İstanbulluların okumuşlarında, tasasız bir yaşam sürenlerde rastlanan incelikli ama gururlu bir anlatım vardı. Yalnız bu anlatım mizacından kaynaklanan aşırı dürtülerle zaman zaman bozuluyor, ciddilikle laubalilik arasında bocalıyordu. Kırk beş yaşındaydı ama insanın beyni çürüten dertlerin uzağında bulunduğundan daha genç gösteriyordu. Canlı, hareketli, çat burada çat kapı arkasında deyişine uygun bir biçimde yerinde hiç durmayan, oradan oraya koşan, seğirten ve boynuna ses,*

bakış, davranış üreten ilginç bir adamdı. Herkese kişiliklerine, bilgi ve anlayış düzeylerine göre takılır, onları karikatürize eder.”(Bulanık Resimler, s. 22)

Öyküde müdür ile kavgasında kişiliğine dair detayların yer aldığı isim Veli’dir. Bu kavga ile aynı zamanda devlet dairesinde çalışan bu memurların, alt üst ilişkilerine bakışlarını görmüş oluruz. İzin konusunda yaşadığı tartışma ile kişiliğinin büyük çoğunluğu okura aktarılır. Herkesin eşit olduğunu, bireylerin mertebeleri göz ardı edilerek, önce insanî açıdan birbirine karşı saygıya gereksinim duyduklarını çünkü demokrasinin mevcut olduğunu dile getirir.

Öykülerde yer alan bir diğer renkli kişilik ise Selim Bey’dir. Hemen hemen bütün olayların içerisinde olup, kendi çıkarlarını düşünmesi ile okura yansıtılır. Onun için kendi maddi kazancı her şeyden üstündür ve her şeyin başı olarak parayı görür. Bilhassa hayal kurmayı, eğlenmeyi ve de kadınlarla birlikte olmayı sever. Öyküde, kavga ettiği bir kadına karşı uygunsuz kelimler kullandığı için müfettişe şikâyet edilir. Tabii bunu inkâr eder çünkü işinden olmak istemez. Böylelikle Selim Bey’in kurulu düzen karşısında yaşamını bozmak istemeyen, sıradan bir insan olarak çizildiğini görürüz.

3.2.2. Kavga

Buyrukçu, temelde yer verdiği geniş bir göçmen aileyle birlikte, birçok konuya değinerek kitabını şekillendirir. Kalabalık bir aile tablosunda yer alan kişiler şunlardır: Ana, Baba, Dayı (Kenan), Bayram, Naci, Sevim, Nuran, Mehmet. Ayrıca öykünün anlatımı içinde karşımıza çıkan birçok kişi vardır. Bir şekilde aile ile ilişkisi olanlardan bazıları şunlardır: Seta, Naciye, Hafize ve oğlu İzzet, Meryem, Antranik...

Öykülerin aktarımı esnasında farklı kişiler ön plana çıkar. İlk öyküde belirgin isim Bayram’dır. En önemli özelliği ise erkek evlada olan düşkünlüğüdür. Bulduğu her fırsatta erkek evladın daha iyi olduğunu belirtir. Hatta kız evlatları, yapılan hatalar sonucu Allah tarafında verilen cezalar olarak niteler: *“Bayram, babanın yanına oturdu, sağ elinin parmaklarını teker teker avucunun içine doğru bükmeye başladı. ‘Birincisi çupçe(kız), ikincisi çupçe, üçüncüsü de çupçe... Tam dört tane çupçe. Eğer bu da çupçe olursa!’ dedi. Gözlerini tavana dikti. ‘Eter ey büyük Allahım, eter gayri artukın çektiydiklerin Bayram kuluna! Ey koca Rabbim, ne yaptım ben mesela azretinize karşı da sürtersin burnumu yerlere? İçbir zaman yaptım mi bir angî kötülük?’”(Kavga, s. 11)*

Bayram, erkek evladı olsun diye büyük dualarda bulunur. Hayattaki her şeyi erkek evlada bağlar. Onun için doğacak erkek çocuk, hayattaki en büyük mükafattır: *“Aaaa, deme ole, deme.. erkek başkadır. Evine dayak olur, arka olur, ekmek getirir.”(Kavga, s.44) “Paraya kıyıcam, bir oroz kesicem oğlançe olursa.” (Kavga, s. 43)* Yaşamdaki en büyük dileği erkek çocuk olan Bayram’a, Naci ve Mehmet ilk başta şaka yaparlar, nasıl bir tepki vereceğini görmek için. Kız evladı olduğunu öğrenen Bayram’ın tepkisi ise büyük bir hayal kırıklığıdır: *“Olmaz olaydı, dedi Bayram. Yanlarından ayrıldı, yönsüz yürüdü dargın dargın. Şeftali çekirdeklerini, sigara kutularını, gazoz kapaklarını tekmeledi, başını hart hart kaşımaya başladı...derken durdu, ansızın döndü, duyduğu ayak seslerinin*

sahiplerinin kimler olduğunu anlamak ve birbirleri ile çelişen düşüncelerden duygulardan sıyrılmak istercesine...”(Kavga, s. 46)

Fiziksel özelliğine dair betimleme yer almazken elinin sıkı olduğu, kolay kolay para harcamadığına dair vurgu yapılır. Hatta erkek oğlunun müjdesini aldığı zaman evdekilere hediyeler alır. Fakat içindeki tereddütü de göz ardı edemez: *“Bayram eriyip giden paralarının acısının bile yok edemediği, söküp atamadığı sevincini türkülerle yansıttıyordu. Birden sıkı eli açılmıştı. Hoşgörülü, her şeyi hesap eden değil de hesapsızlıklarda mutluluk arayan bir olup çıkmıştı. Fakat Bayram ikide bir ‘Şimdi büleyim ama yarın büle değilim.’ diyordu.”*(Kavga, s. 54)

Öykünün renkli kişilerinde olan Bayram, eserde yer alan bütün öykülerde göçmen ailenin yanında yer alır. Hiç kendi evine gitme girişiminde bulunmaması dikkat çeker. Ayrıca Nuran ve Sevim’in ona farklı farklı sıfatlar yakıştırması ve buna bir tepkide bulunmayışı da ilginçtir.

Öykünün başkışısı olarak Naci yer alır. Ailenin en büyük kardeşi olarak belirirken, birçok özelliği nedeniyle her daim ön plandadır. Öykülerde ön plana çıkan ilk özelliği, çapkın olmasıdır. Öykülerin hepsinde Naci’nin yaşadığı aşk hayatına dair kesitler yer alır. Bilhassa çevresindeki bu kadınların büyük bir tutku ile Naci’yi arzulamaları ve her şeye rağmen onu istemeleri dikkat çekicidir.

Naci’yi aile içinde bilhassa kız kardeşi Sevim çok sevmektedir. Bulduğu her fırsatta abisinin en güzelini, en iyisini hak ettiğini söyler. Her davranışında, Naci ağabeyinin diğerlerinden kayırır. Onun peşinden bütün kadınların koşması gerektiğini, çünkü ağabeyinin çok naif bir insan olduğunu düşünür. Sevim, çevresindeki herkesten daha kibar ve anlayışlı bulur ağabeyini: *“Böyle şeylerden müthiş öğrenen, birisiyle konuşurken fazla yaklaşmamaya dikkat eden Sevim’in beyninin taşı attı, ama bu neşeli havayı bozmamak için tasarladığı ‘ne yapıyorsun baba’ sözlerini dilinin ucundan geri çevirdi ve hiçbir şeyin farkında olmayan Baba’nın çatalını salataya batırışını izledi. ‘Abim böyle bir şey yapmaz. Yapsa bile sonradan özür diler, utanır.’”*(Kavga, s. 64)

Sevim abisi Naci’nin hoşlandığı kızların farkındadır. Hatta sadece o kızların değil bütün kadınların abisinin peşinde olması gerektiğine inanır. Onun gözünde Naci kusursuz birisidir. Dolayısıyla Naci’nin bu olağandışı davranışları, ailesi ve kardeşleri tarafından bilerek okura normal gösterilmeye çalışılmıştır: *“Bütün kızlar, kadınlar sevmeliydiler abisini. Kara sevdaya tutulmalıydılar, arkasından koşmalıydılar, önünde diz çöküp yakarmalıydılar, canlarına kıymalıydılar ama abisi onlara yüz vermemeliydi. Sadece, kendini, Seta’yi, bir de Naciye’yi bitmeyen bir aşkla sevmeliydi, her şeyden üstün tutmalıydı.”*(Kavga, s. 66)

Naci’nin de Sevim’e olan davranışları daha dikkatli ve anlayışlıdır: *“‘Çoraplara çok teşekkür ederim.’ dedi Sevim, çorabın içinde ince ince durduğu jelatini hisirdattı parmaklarının arasında. ‘Sen mi seçtin abi?’ Naci başını eğdi. Aslan ağabeyim benim, anlayışlı abim benim.’ Arkadan kucakladı, salladı bir iki kez. Naci döndü, yanaklarından öptü Sevim’i, saçlarını okşadı, çenesini tuttu, yüreğini genişleten tertemiz ama buruk bir sevgiyle. Nedenini bilmeden ona acıyor, bilinçsizce yapacağı bir davranış, incitecek diye ödü kopuyordu.”*(Kavga, s. 56)

Naci öykülerde naif, düşünceli kimliği ile de karşımıza çıkar. Bu düşünceli yapısı sadece kadınlara yönelik değil, aile bireylerin hepsine karşı takınmış olduğu bir tavır olarak belirir. Bilhassa babası ve annesine karşı her daim ince düşüncelidir: “ ‘Seni kızdırmışsam bilmeden kızdırmışım. Özür dilerim.’ dedi Naci. Arkanı dönmene kızdım. O nasıl söz baba? İnan hiçbir kastım yoktu. Ver elini öpeyim.”(Kavga, s. 36)

Öykünün başkışisi olan Naci, her karakter tarafından kendi bakış açılarına göre tasvir edilmiştir. Erkek kardeşleri onu kendilerine idol olarak alırken, babası ise Naci’yi herkesten ve her şeyden kayıırcasına sever. Annesi ise oğlunun çok iyi bir yaşam sürmesini isterken, Seta ise her koşulda sözünün dinlenmesini isteyen biri olarak karşımıza çıkarır: “Öyle onurlu bir abiniz var ki. Ne istiyorsa mutlaka yapılacaktır, ondan sonracıma hiçbir davranışına karşı konulmayacaktır. Olmaz dedin mi tamam, sittin sene konuşmaz seninle, somurtur durur, kalkıp gider ve insanın içine işleyen haklısın suç bende, seninle anlaşmayacağıma daha önceden kestirmeliydim, sözlerini söyler.”(Kavga, s. 106)

Öykülerde yer alan kadınlardan bilhassa, Naci tarafından sevilenlerin açık bir şekilde tasvirleri yer almaz. Satır aralarında yer alan bu betimlemeler genellikle çok güzel yüzlü oluşlarına, canlı bir bedene sahip oluşlarına dair yapılan betimlemelerdir. Bu noktada öykülerin en başında sıklıkla komşu kızları Seta karşımıza çıkar. Genç bir bendene sahip olan Seta, göçmen ailesinde herkes tarafında sevgi ile karşılanır ve Naci’ye çok yakıştırılır. Ağırbaşlı, hamarat, oturmasını kalkmasını bilen, elinden her iş gelen bir genç kız olarak okurun karşısına çıkar. Hatta elbiselerini dahi kendisi dikmektedir. Öykü içerisinde olumsuz bir özellik olarak sadece cahil olması öne sürülür. Naci bundan dolayı birçok kez Seta’dan uzaklaşır ve diğer kadınlara doğru kayar. Seta’nın Naci ile evlenememelerinin ilk nedeni olarak, farklı inanışlara sahip olduklarını söylemesi, bundan dolayı birlikte olamayacaklarına inanması dikkat çeker.

Naci’nin birlikte olduğu kadınlar olarak karşımıza çıkan Hafize ve Naciye’ye dair ise öykülerde çok az bilgi bulunur. Sadece Naci’nin bu kadınlarla istediği doğrultuda ve sıklıkta bir araya geldiklerini görürüz. Her iki kadın da, birbirinden habersiz büyük bir heyecanla Naci’yi arzularlar. Sadece Hafize’nin dul olduğuna ve bir çocuk annesi olduğuna vurgu yapılırken, Naciye’nin ise Seta’ya göre daha olgun olduğu ve varlıklı birisi olduğu belirtilir. Bu noktada oğlunun evlenmesini isteyen Ana, zengin olduğunu öğrendiği Naciye ile olmasını ister: “Seta hoştu, büyüyeyiciydi, bulunmaz bir eş bir arkadaş olabilirdi, ama karacahildi. Dünyadan değil, bu sokaktan bile haberi yoktu. Oysa Naciye akli başında bir kadındı, soylu bir ailedendi, okuyordu, düşünüyordu, Naci’ye pek çok şey verecek durumdaydı. Gelişmesi, etkili bir yere tırmanması için canla başla çabalardı. Dulluk, kızkılık dert değil. Naciye durmuş, oturmuş bir kadın. Attığı adımın kendisini nereye götüreceğini biliyor. Böyle birisiyle mi yaşamak istersin yoksa bilmeyenle mi?”(Kavga, s. 214)

Öykülerde yer alan Baba ve Ana önemli kişilerdendir. Bilhassa hiç adlarının kullanılmaması dikkat çeker. Her ikisi de çocuklarının daha iyi yaşamaları için ellerinden geleni yapmaya çalışırlar.

Ama çocukları arasında Naci'yi de kayırırlar. Okumuş olan bu çocuğunu, akli başında görmeleri, bu noktada Naci'nin ev içerisindeki konumunu da üst seviyelere taşır. Çocuklarına şefkatle eğilen Ana, hasta olan çocuklarının başından kalkmaz. Fakat evlenmesini istediği oğlu Naci için hangi kızın olması konusunda Seta'dan birden vazgeçerek sırf varlıklı olduğu için Naciye'yi savunur. Öyküde genellikle bulunulan ortamlarda yaşananlara karşı gelmeyen Ana, çocuklarının Allah tarafında gönlüne göre verilmediğini söyler: *“Böyle deli dolu, ele avuca sığmaz çocuklara sahip olmak için başkaları neler vermezdi, ne özverilere katlanmazlardı ama o, evlatlarının uysal, sessiz, ağzına vur lokmasını al, bir karakter taşımalarını isterdi. İsterdi ya Allah hiçbir isteğini kabul etmemişti.”*(Kavga, s. 9)

Öyküde pek aktif olarak olaylara dâhil olmayan Baba ise, eşinden daha farklı bir mizaca sahiptir. Daha sert bir tavır takınarak, çocuklarının ona karşı her daim saygılı olmalarını ister. Kendisi de bazı hareketlerini değiştirmek istese de pek başarılı olamaz. Bilhassa aile fertlerini toplayıp onlara geçmiş güzel günlerden bahsetmeyi sever. Söylediği her şeyin hep doğru olduğunu düşünür: *“İleri sürdüğü düşüncelerin eğriliği, doğruluğu üstünde durulmadan (ona göre söylediği her şey doğruyd) benimsenmesini isteyen ama bu isteği çok seyrek gerçekleştiği için kendini yalnız, mutsuz ve bir karşıcılar grubuyla kuşatılmış sanan Baba...”*(Kavga, s. 13)

Öyküde yer alan kız kardeşlerden Nuran, Sevim'e göre daha hırçın bir karakterdir. Ailede Sevim kadar sevilmediğini düşünür ve herkesin Sevim'e olan ayrıcalıklı davranışları, Nuran'ın zoruna gider. Meraklı bir kişilik olarak belirirken, birçok davranışı da Sevim'le benzerlik gösterir: *“Nuran ve Sevim aynı anda sözcüklerin ağızlarında döküldüğünü fark edince gülümsedi. Hep böyle oluyor, zihinleri çoğu zaman birbirine benzeyen düşünceleri üretiyor, birbirine benzeye tepkileri gösteriyorlardı.”*(Kavga, s. 11)

Öyküde ailenin yanında yaşayan Dayı ise önemlidir. Zira birçok olaya dâhil olur ve kendi görüşleri ile varlığını okura sezdirir. Dış görünüşüne dair pek detaylı bilgi yer almaz. Fakat masal anlatmayı seven, bilhassa ailesinin heybetli günlerini çevresindekilere aktarmayı seven bir kişilik sergiler. Bulunduğu ortamlarda genellikle nasıl davranması gerektiğini bilen biri olarak yansıtılır. Dayı'nın bu evde yaşaması Baba'nın pek hoşuna gitmez. Hatta birçok sahnede Baba, Dayı'ya olan bu hoşnutsuzluğunu dile getirir. Her şeye rağmen öyküde çocuklar tarafında çok sevilen Dayı, özellikle Naci'nin hayran olduğu kişidir: *“Her anı, her davranışı ve olayı en doğru biçimde tamamlamaya, değerlendirmeye çalışan; acemilikleri ve bilgisizlikleri yüzünden kişileri yutan tuzakları ustaca sergileyen Dayı'ya hayrandı Naci.”*(Kavga, s. 10)

Öyküde yer alan Mehmet ise olayların içerisinde çokça yer almaz. Daha ziyade ağabeyini Naci'ye olan hayranlığı ile okur karşısına çıkarılır. Bu nedenle kişiliğine dair çok az bilgi elde edilir. Sadece hasta olup yattığı zaman gürültü eden Bayram'a hiddetle söylendiği kısımda ön plana çıkar. Bunun dışında öykülerde genellikle arka plandadır.

3.3. Mekân

Mekân aktarılan olayların gerçekleştiği, kişilerin bulunduğu yerdir ve her metinde belirsiz de olsa bir mekânın varlığı söz konusudur. Buyrukçu'nun öykülerinde mekânlar çoğunlukla kapalı ve iç mekânlarken, yoksul kentin mahalleleri, geçim sıkıntısı çeken insanların evleri gibi yerler tercih edilmiştir.

3.3.1. *Bulanık Resimler*

Muzaffer Buyrukçu, ödül aldığı bu eserinde, resmi bir kurumda yer alan memurların ilişkilerini aktarmıştır. Öykülerinde, genellikle mekân tasvirlerine yer vermeyen Buyrukçu, bu eserinde de mekânların genel bir görüntüsünü aktardıktan sonra ayrıntılara girmemiştir. Devlet dairesinde çalışan memurlardan bahsettiği için, öykünün büyük bir kısmı devlet dairesinde geçer.

Bu devlet dairesinin İstanbul'da bulunduğu dair ipucu verilmekle birlikte mekâna dair herhangi bir betimleme yoktur. Ayrıca yaşanan bazı sahnelerde dışarı çıkılıp sinemaya gidilmesi sonucu, mekân değişikliğinin yaşandığını da görmekteyiz.

Öykülerde çoğunlukla kapalı bir mekân olan devlet dairesindeki odalarında yaşadıkları aktarılır. Buna ilave olarak kişilerin yaşamlarına dair bilgiler aktarılırken geçmişte yaşadıkları anılar okura aktarılır. Bu kısımlarda da farklı mekânların varlığı söz konusu olur. Ama sadece isimlerinin verilmesi ile mekânın nerede olduğu belirtilmiştir. Bunun dışında herhangi bir betimleme söz konusu değildir. Bu farklı şehirlerden bazıları şunlardır: Adana, Bursa- Uludağ...

3.3.2. *Kavga*

Kalabalık bir göçmen ailesinin yaşamlarındaki olayların yansıtıldığı bu eserde de mekân tasvirlerine rastlanılmaz. Bilhassa mekân ve zaman gibi detaylardan kaçınan Buyrukçu, dikkati kişilerin ruhsal dünyalarında toplamayı amaçlar.

Bu öyküde aktarılan olaylar çoğunlukla göçmen ailesinin evinde yaşanır. Buranın İstanbul'da bulunduğunu bilmekle birlikte, yoksul bir semtte yaşadıklarını görürüz. Yaşadıkları evden şikâyetçi olan aile bireylerine göre, her an dam başlarına yıkılabilir. İçinde buldukları mahalle de genellikle yoksulların yaşadığı muhitlerdendir.

Öyküde anlatımın içeriğine uygun olarak farklı mekânlarda bulduklarını görsek de, bunlar yine kapalı mekân olarak belirir. Çoğunlukla mahallede ikamet eden insanların evleridir.

3.4. Zaman

Zaman metinlerin önemli unsurlarından biridir. Dolayısıyla öykülerin içerisinde de pek çok işleve sahiptir. Her öykü, anlatılan vaka itibarıyla bir zaman diliminde yaşanmıştır. Muzaffer Buyrukçu'nun öykülerinde ise vaka zamanı ön planda yer alır. Bu öykülerde doğrudan zamana işaret eden saat, gün, mevsim gibi ifadeler kullanılmaz. Fakat dönemi yansıtan, dolayısıyla okurun kafasına belli bir tarihin canlanmasına vesile olan ibareler yer alır.

3.4.1. *Bulanık Resimler*

Memurların yaşamlarının yansıtılmaya çalışıldığı bu öykülerde, ele alınan olayların çoğunlukla tek bir mekânda geçmesi öykünün zamanına dair de büyük bir ipucu barındırır. Zira devlet

daresinde yer alan bu kişilerin ortak noktası, çalışma saatlerinde bir arada geçirdikleri ortak mekândır. Böylelikle okurlara aktarılan olaylar, bu devlet daresinde geçirdikleri süre zarfında vuku bulur. Mesaiye başlamaları ile olayların aktarılmasına da başlanmış olur. Aynı şekilde mesainin bitimi de anlatımın son bulmasına neden olur.

Öyküde ayrıca kişilerin birbirleri ile yaşadıkları ilişki sonucu farklı mekânlarda bir araya gelmeleri de söz konusudur. Fakat bu birlikteliklerde hep mesai öncesi veya sonrası olacak şekilde ayarlanmıştır. Aynı zamanda öykülerin hemen hepsinde kasvetli bir havanın hâkim olduğunu görürüz. Çoğunlukla yağmurlu günlerin yaşanması, karakterlerin ruh halleri ile de paralellik taşımaktadır. Hiçbir öyküde tarihsel bir detay söz konusu değildir.

3.4.2. *Kavga*

Öykülerde aksettirilen göçmen ailenin hayatları, çoğunlukla kronolojik bir sırayı takip eder. Bir araya gelerek zaman geçiren ailenin aktarıldığı öykülerde zaman hep ileriye doğru akar. Sadece geçmişte yaşanan anıların hatırlanması ya da diğer bireylere aktarılması esnasında, şimdiki zamandan geçmişe giderler.

Bu eserde Buyrukçu'nun diğer eserlerinden farklı olarak, belli bir döneme atıfta bulunulmuştur. Göçmen ailesinin Türkiye'ye Cumhuriyet ilan edildikten sonra geldiklerine dair bilgi mevcuttur.

3.5. Anlatıcı ve Üslup

Anlatılarda ön plana çıkan anlatıcı kimliği çeşitlilik gösterir. Nurullah Çetin anlatıcıyı şu şekilde tanımlar: “*Anlatıcı, romanın kurmaca dünyasında geçen olayları kendi isteğine, özel tercihlerine, beğenisine ve imkânlarına göre aktaran kişidir.*” (Çetin, 2006: 105)

Yazarların eserleri sonucunda oluşan üslupları ise sanatçı kimliklerinin yapı taşlarındandır. Bu noktada kendine has bir üslup özelliği sergileyen Muzaffer Buyrukçu, aynı zamanda ele aldığı temalar, yoğunlaştığı konular itibarıyla de yazıları ile bir uyum sergiler.

3.5.1. *Bulanık Resimler*

Öykülerin ortak bir olay örgüsü etrafında şekillendiği bu eser, diğer öykü kitaplarından farklılık göstermektedir. Birçok detayı barındıran eser, Buyrukçu'nun üslubunu en güzel yansıtan eserlerinin başında gelir.

Öykü, üçüncü şahıs anlatıcı tarafında aktarılırken, bu anlatıcı hâkim bakış açısı ile olayların hepsini objektif bir şekilde okura aktarır. Öykülerin tamamında diyalogların baskın olarak anlatımda kullanıldığını görmekteyiz. Olayların gelişim seyrinde büyük bir paya sahip olan bu diyaloglardan sonra sıklıkla kullanılan bir diğer teknik iç konuşmadır. İlk öyküden son öyküye kadar baskın olan bu teknik ile kişilerin iç dünyaları tarafsız bir şekilde okura yansıtılmaya çalışılmıştır. Bu tekniği kullanıldığı kısımlar ise yazar tarafından tırnak işareti ile belirtilmiş, böylelikle okurun bu noktaları gözden kaçırmaması için olanak sağlanmıştır: “ ‘*Ceylan gözü gibi gözleri var, ıslak, hüznü ama insanı mknatsız gibi çeken.*’ ” (Bulanık Resimler, s. 6) “*Esmâ'nın bakışını anımsadı Hüseyin. ‘Bir*

çuval inciri berbat edecek! Cahil cesur olur derler ya doğrudur, bunlar baltayla keserler adamı.””(Bulanık Resimler, s. 44)

Buyrukçu'nun öykülerinde kullanmayı sevdiği bir diğer teknik de leitmotivdir. Eserde tekrar tekrar yaşanan olayların yanı sıra, her bölümde karşımıza çıkan cümlelerde belirir. Tekrarlanan olaylara Hüseyin ve Türkan'ın sinemada buluşmak için sözleşmeleri örnek gösterilebilir. Her bölümde yer alan cümle ise jilet satan seyyar satıcının “Nacet A I” sözcüğünü tekrar etmesidir. Ayrıca öykülerin kendi içlerinde de leitmotiv örnekleri mevcuttur. Son öykü olan *Yaşayan Ölü* de “Sokağa çık ve yürü!” cümlesi bu duruma örnektir.

Bu eserde dikkati çeken bir diğer nokta ise kişilerin iç dünyalarının daha çok okura aktarılmaya çalışılmasıdır. Aslında bu durumu da Buyrukçu birbirinin devamı niteliğinde kaleme aldığı öyküleri ile sağlar. Zira uzun bir anlatı olan eserde sadece bireyler ve düşünceleri merkeze alınmıştır.

Buyrukçu'nun öykülerine hâkim olan kısa cümleler, bu öykü kitabında da mevcut olmakla birlikte uzun cümlelerin varlığı dikkat çeker. Bilhassa kişilerin tasvirinde uzun cümleleri kullanmayı tercih ettiğini görmekteyiz. Ayrıca rakip kadınların davranışlarının yansıtılmaya çalışıldığı kısımlarda da uzun cümlelerin varlığı dikkat çekicidir.

Anlatımı zengin kılan özellik, olayların bir bütün oluşturmasına rağmen her bir başlığın ayrı bir olayı ön plana çıkarmasıdır. Hatta kişiler ortak olsa da, her öykü farklı bir kişinin özelliğine yoğunlaşmaktadır. Tabii hepsinin merkezinde Hüseyin'inin yer aldığını görmekteyiz. Bu anlatımlar esnasında toplumsal sorunların kişilerin kendi düşünceleri çerçevesinde aktarılması ile anlatım canlılık kazanır. Bunlardan en belirgin olanı Veli'nin müdür ile olan izin tartışmasıdır. Yaşanan olaylara Hüseyin de dâhil olur ve doğru davranışları onun ağzından aktarıldığını görürüz: “ ‘...karışmayayım dedim ama yanlışlar çok.’ dedi Hüseyin. ‘Bir kere müdür, işçi, odacı, memur ayrımı yapmadan herkese şu işi yapacaksın diye emir verebilir. Onun verdiği emrede kimse hayır diyemez. Odacı Esmâ da açabilirdi telefonu. Müdür ondan isteyebilirdi dosyayı. Önemli olan bir görevin yerine getirilmesi öyle değil mi? ikinci yanlış, diplomayla övünmek. Şef, sen, ben liseyi bitirmişiz ama öteki arkadaşlarımızı kınamaya, suçlamaya, hor görmeye hakkımız yok. Nice üniversiteyi bitiren herifler vardır ki ciğerleri beş para etmez. Onun için dikkatli konuşalım, arkadaşlarımızın onurlarını rencide etmeyelim!’”(Bulanık Resimler, s. 76)

Öyküde yer alan başkışı Hüseyin, çevresinde yaşanan olaylarda hep nasihat eden bir birey olarak yansıtılmıştır. İlk öyküden son öyküye kadar bütün kısımlara bu durum ön plana çıkarken, onun yaşanan olaylar karşısında bilgiçlik taslaması ortak noktadır. Öykülerin birçok kısmında ortaya çıkan bu duruma şu örnek verilebilir: “*Ne yapacaksın biliyor musun? dedi Hüseyin nefret akan bir sesle. En yakınına bile bazı şeyleri söylemeyeceksin, içten davranmayacaksın. Esrarlı adam ya da kadın pozunu takınacaksın, yanı sahtekâr ve namussuz olacaksın! Kalabalıklar bundan hoşlanıyor, kirliden, pisten,*

karanlıktan hoşlanıyor... öyleyse ben niye olduğum gibi görüneyim? Görünmeyecem bundan sonra... keşfedilmemiş bir kıta gibi olacağım.”(Bulanık Resimler, s. 69)

Bu üslup içerisinde her daim doğruyu söylemeye çalışan Hüseyin kişisi ile Buyrukçu adeta doğru insanın profilini yansıtmaya çalışmıştır. Fakat burada yaşadığı ironi ise dikkat çekicidir. Birçok konuda en doğru davranışı sergileyip, doğru konuşmaya çalışan Hüseyin, birden fazla kadınla birlikte yasak ilişkiler yaşamaktadır.

Buyrukçu'nun öykülerinin çok katmanlı olması dikkat çeker. İlk başta bir olay aktarılırken aralara geçmişte yaşanan anılar sıkıştırılır. Böylece o kişinin yaşanan hayat üzerindeki davranışları, tutumları mantık çerçevesinde açıklanmış olur. Sonra öyküde anlatım kaldığı yerden aksatılmadan, ustalıkla devam eder.

Genel olarak öykülerde bireylerin, yaşadıkları hayattan mutlu olmadıkları bir atmosfer içinde anlatım gerçekleştirilmiştir. Bu duruma paralel olarak da havanın yağmurlu ve kasvetli olduğunun belirtilmesi önemlidir.

Eser içinde aktarılan sahnelerden dikkat çeken bir diğeri ise insanların konuşmaları hakkında yapılan sohbet sahnesi olur. Bilhassa Esmâ'nın konuşmasında hareketle yapılan bu sohbette, köylü ile İstanbullu olmanın ayrımı belirginleştirilmiş gibidir. İstanbul şivesi konuşanların mertebelerinin daha önemli olması gerektiğine vurgu yapılarak, herkesin böyle konuşması gerektiğinin altını çizerek. Özellikle bu noktada ağabeyinin yurt dışında eğitim alması ile övünen Hayriye kişisi öne çıkar. Aynı zamanda Hüseyin de devlete hizmet edenlerin bu dili dikkatli konuşmaları gerektiğine vurgu yapar: *“Bize hizmet etmenin dilini öğrenmek zorunda... biz doğma büyüme İstanbullu olduğumuz halde tonla yanlışlık yapmıyor muyuz? Annelerimiz babalarımız dillerini değiştiremedi, köylü şivesi ile konuşuyorlar hâlâ...”(Bulanık Resimler, s. 19)*

Eserde dil konusunda olduğu gibi daha birçok mevzuya dair memurlar arasında konuşmalar gerçekleşir; eşit olmayan insanî düzen, zengin fakir yaşamlar, dil konusu, işçi memur ayrımı...

Genellikle yaşadıkları hayata karşı büyük bir memnuniyetsizlik içinde olan bu memurların, yaşamları aktarılır. Bu sırada konuşmalarındaki tabiiyet anlatının inandırıcı olmasına olanak sağlar. Buyrukçu'nun dönemi yansıtan üslubunun bu eserinde de devam ettiğini görmekteyiz. Bilhassa her eserinde yer verdiği şarkıları burada karşımıza çıkmaktadır. Hatta öykülerde yer alan bir kişinin, Selami Bey'in, en belirgin özelliği budur.

3.5.2. Kavga

Bu eser Balkanlar'dan Türkiye'ye gelen ve İstanbul'a yerleşen kalabalık bir ailenin, öykülerle anlatılan yaşam serüvenidir. Bu öykülerin hepsinde, memleketlerinde sahip oldukları imkânların çok altında yaşamaya maruz kalmaları, göçmenlikten bir türlü kurtulamamaları ve çevresindekilerle kurdukları ilişkiler sergilenmektedir. Aile içi sürtüşmeler, kuşak çatışmaları, bireylerin kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmeleri, geçmişe duyulan özlem, yasak aşklar gibi çeşitli konular işlenmiştir.

Yapı olarak *Bulanık Resimler* eseri ile benzerlik gösteren bu kitaptaki öykülerin tamamında, üçüncü tekil şahıs anlatıcı karşımıza çıkar. Hâkim bakış açısının kullanıldığı bu öykülerde objektif, tarafsız bir anlatım dikkatleri çeker.

Diyalogların hâkim olduğu eserde, kullanılan yerel dil anlatıma canlılık ve inandırıcılık katmıştır. Kişilerin birbirleri ile olan iletişiminin hepsinde kendilerine has söylemleri belirir: “*Genç di’ilsem bile ihtiyar da di’ilim... Gözüm ağırmasa içerdik ama... dersiniz dersiniz erbir şer umulur sizden...*” (Kavga, s. 144) Burada sadece ‘okumuş’ olan bireylerin konuşmalarına dikkat ettiklerini görmekteyiz. Özellikle Naci’nin birlikte olduğu kadınların konuşmalarını düzeltmek için çaba sarf etmesi önemlidir.

Kullanılan bu dilde göçmen sözcüklerin bolluğu en çok göze çarpan detay olur. Yazar bu noktada kullanılan bazı kelimelerin anlamlarını da parantez kullanarak okura sunar, örneğin ‘çupçe(kız)’ kelimesi gibi. Ayrıca kullanılan dilin doğal olması, göçmenlerin küfürleri, ninnileri, hikâyeleri ile sağlanır.

Oldukça akıcı sade bir anlatım kullanan Buyrukçu, okurunu yormadan anlatısını gerçekleştirir. Bu noktada da kişilerin kullandıkları kelimelerin ilk anlamlarını tercih eder. Diyalog tekniğinin yanı sıra iç konuşma tekniğini de sıklıkla kullanan Buyrukçu, bu eserinde de kişilerin iç dünyasını kullandığı teknik ile okura, tarafsız bir şekilde aktarır. Bilhassa okurun farkına varması için tırnak işareti kullanması kolaylık sağlar: “*Bugünlerde hep benimle uğraşiyor. Alıp veremediği ne? Oynattı mı?*” (Kavga, s. 9)

Aktarılan ailenin çeşitli bireylerden oluşmasının yanı sıra, yaşadıkları yerde oturan sakinlerin farklı kişilerden oluşması anlatımı renklendirir. Birçok noktada cinselliğin ön plana çıkması da Buyrukçu’nun kendine has üslubunu gösterir.

Buyrukçu bu eserinde yaşanan toplumun çeşitli sorunlarını olayları harmanlayarak okura sunmuştur. İlk olarak karşımıza çıkan göçmen sorunudur. Bu ailenin baştan sona yaşadıkları sıkıntılar, refah bir hayat yaşarken maruz kaldıkları zorluklar, geçmişlerini anlattıklarındaki ifadeleri, aslında Buyrukçu’nun da bu konulardaki görüşlerini yansıtır mahiyettedir. Daha sonra yer alan dil sorununu ise, Naci kişisi ile okurun önüne serer Buyrukçu. Göçmenler kendi sözcükleri ile anlaşırken, birlikte olduğu kadınların konuşmalarını düzeltmek ister Naci.

Eser içinde yer verilen konulardan biri de inançlardır. Farklı dinî görüşlerde olan Seta’nın en büyük korkusu sevdiği adamla farklı dini inanışlarda olmasıdır. Bilhassa bu korkusunu Naci’nin kardeşleri ile atlatmaya çalışır. Ayrıca öykünün başlarında yer verilen Bayram ile Baba’nın konuşmaları da önemlidir. Yaşanılan her şeyin Allah tarafında mükafat olarak verildiğini savunan Bayram’a göre kumar oynamak, içki içmek asla günah değildir: “*Ben düşünmem senin gibi, dedi Bayram. Bizde olan erbişeyi O vermiştir mesela. İrsizlik yaparız, yakarız birisinin canını, kim der irsizlik yapın diye? bakarsın öldürürler bir adam. Kim der üldür bu kulimi! Kim diyecek...*” (Kavga, s. 19)

Öyküler içinde en farklı kişilik Naci'dir. Zira birden fazla kadınla birlikte olan Naci'ye göre bu durum gayet normaldir. Hatta çevresindeki aile fertleri de Naci'nin yaptıklarını destekler söylemlerde bulunup, çoğu zaman ona cesaret verir. Burada yaşanan tezat, Buyrukçu'nun diğer öykülerinde yer alan kişilerde de görülmektedir.

Eser içerisinde yer alan öykülerin kişiler, zaman, mekân gibi unsurların yer alması bu kısımların romanın birer bölümü haline görmeye yetmez. Zira birbirlerinin devamı olarak yer alan öykülerin hepsi kendi içinde bütünlük gösterir. Bu yüzden tek bir anlatının kısımları değil, ortak noktaları bulunan farklı öykülerdir.

4. Sonuç

Göçmen bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Muzaffer Buyrukçu, küçüklüğünden itibaren zor bir yaşam mücadelesi verir. Çeşitli alanlarda çalışarak yaşama tutunmaya çalışırken, bir yandan da edebiyata olan ilgisi ortaya çıkar. Henüz on beş yaşında iken ilk şiirlerini yayımlar. Fakat şiir sahasında başarılı olmadığını düşünerek öykü türünde kalem oynatmaya ağırlık verir.

Muzaffer Buyrukçu, yazarların belli bir amaç uğrunda çaba sarf etmesi gerektiği görüşünü savunur. Bu doğrultuda kendi yazı hayatı süresince hep halkı anlatmayı gaye edinir. Yaşadığı devirde üretken bir kimlik sergiler. Bütün yazılarında halkın içinden kesitler sunması, Buyrukçu'nun kendi yaşamı ile doğrudan alakalıdır. Zor şartlar altında süren yaşamı ve kendisiyle aynı durumda olan halkın yaşadıklarını, sade bir anlatım ile gözler önüne sermeyi kendine ödev bilir. Yazarlık hayatında ürettiği bütün eserlerinde bu anlayışın hâkim olduğunu görmek mümkündür.

Öykülerinde konu ve temayı halktan aldığı gibi dil ve anlatımı da halktan almıştır. Anlatılarında sade ve yalın bir dil kullanırken, halkın günlük sokaktaki konuşmalarına da yer verir. Dolayısıyla öykülerinde sık sık argolu, küfürlü ifadeler yer alır. Ayrıca kişilerinin bireysel dünyasını yansıtmayı önemli bir vazife bilir ve bu doğrultuda iç konuşma tekniğini kullanır. Olayları aktarırken en büyük yardımcısı diyalog tekniği olur ve metnine serpiştirdiği diyaloglar vasıtasıyla anlatımına canlılık katar.

Muzaffer Buyrukçu'nun öyküleriyle ilgili önemli bir nokta daha vardır. 1962 yılında çıkardığı *Bulanık Resimler* kitabında yazar, öyküleri ve öykü kişilerini birbirine bağlamıştır. Tek bir öykünün bölümleri gibi aktarılan öykülerde günlük yaşamı anlatan Buyrukçu, uzun öyküleri birbirine bağlama tekniğini bu kitaptan sonra hiç vazgeçmeden kullanmıştır. Bu teknikle yazması onun öykülerine roman tadı verir (Kaya, 2012: 258).

Öykülerinde farklı konulara değinmeye çalışan Buyrukçu'nun bilhassa temel bir nokta üzerinde yoğunlaştığını görmekteyiz: bireyin çeşitli noktalarda verdiği yaşam mücadelesi. Bu durum kimi zaman bireyin dini inancı noktasında karşımıza çıkarken, kimi zaman da eşine olan sadakati noktasında belirir. Bazen yaşanan hayata karşı bir isyan olarak çıkar, bazen de bir kadının yaşadığı yalnızlıklar olarak ifade edilir. Ama büyük oranda her öykünün bir kavga temeli barındırdığını, dolayısıyla öykülerin mücadele eksenli oluşu dikkat çeker.

Temaları açısından benzerlikler gösteren bu öykülerde kişilerin özellikleri de benzerdir. Çoğunlukla aile içi sorunların ön plana çıkarılırken, kadın erkek ilişkileri olduğu gibi yansıtılmıştır. Bu noktada öykülerde yer alan eşlerin, kavga nedenleri hep aynı minval etrafında şekillenir ve gerilimlerin ana unsuru benzerlik taşıır. Bilhassa erkek karakterlerin büyük bir rahatlıkla eşlerini aldatmaları öykülerde yer alan kişilerin özelliklerinden en çarpıcı olanıdır.

Öykülerine aktardığı ailelerin yaşadıkları zorlukların hiçbiri tesadüfi değildir. Zira yaşamında zorluklarla mücadele eden Buyrukçu, en büyük esin kaynağı olarak kendisini görür. Bu doğrultuda birçok anlatısında bire bir kendi yaşamının izlerine rastlanır.

Buyrukçu'nun ele alınan öykü kitabından hareketle, yoksul insanın yaşamdaki mücadelesine değindiğini görürüz. Bireyin hem çevresi, hem yaşadığı muhit ile olan kavgasına yer verilirken, kendi içinde verdiği bireysel mücadele de öykülerde işlenmiştir. Aynı zamanda çoğunlukla şu konuların anlatımında yer aldığını görürüz: yoksulluk, yasak aşk, ahlaki açıdan zayıf kişiler, dini inancın sorgulanması, aile içi ilişkiler, çocuk sevgisi, kadının yalnızlığı, göçmen sorunu, devrin siyasi hareketleri, çalışma hayatındaki düzen sistemi, cinsellik.

Muzaffer Buyrukçu'nun en önemli özelliklerinden biri yaşadığı döneme ışık tutmasıdır. Birçok öyküsünde yaşanan devrin önemli isimlerini, ünlü markalarını anmaktan çekinmez. Aynı zamanda toplumu merkeze alıp, onların sorunlarını anlaşılır bir dille ifade eden Buyrukçu, öykülerinde yer verdiği müzik parçaları, oyun isimleri ile de dönemi kurgu içerisinde harmanlayarak okura sunar.

Kaynakça

- Akbal, O. (1986, 4 Mayıs). 'Anıları Yaşatmak'. *Cumhuriyet Gazetesi*.
- Aktaş, Ş. (2000). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Andaç, F. (2004). *Muzaffer Buyrukçu'nun Öykü Evreninden Yansıyanlar*. İstanbul: Dünya Kitapları.
- Buyrukçu, M. (1962). *Kuyularda*. İstanbul: Çan Yayınları.
- Buyrukçu, M. (1976). 'Muzaffer Buyrukçu Anlatıyor Kendini', *Öykü Dergisi*.
- Buyrukçu, M. (1991). *Kavga*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Buyrukçu, M. (1997). *Bulanık Resimler*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Buyrukçu, M. (1994). *Yüzün Yarısı Gece*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Çetin, N. (2006). *Roman Çözümleme Yöntemi*. Ankara: Edebiyat Otağı Yayınları.
- İleri, S. (1975). Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri. *Türk Dili Dergisi, Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*, 1975.
- Kaya, S. (2012). *Muzaffer Buyrukçu'nun Hayatı, Sanatı ve Eserleri*. (Yüksek Lisans Tezi).Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.
- Lekesiz, Ö. (1999). *Yeni Türk Edebiyatında Öykü*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Necatigil, B. (2016). *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Öksüz, N.A. (2019) *Muzaffer Buyrukçu'nun Öykücülüğü*. (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanoğlu

Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Karaman.

Tekin, M. (2011). *Roman Sanatı*. İstanbul: Ötüken Yayınları.